

Verslag informatiebijeenkomst De Nieuwe Poort

Datum: Dinsdag 9 april 2024

Locatie: De Oosterpoort, Groningen

Aantal aanwezigen: ca. 100

Doel en programma informatiebijeenkomst

De gemeente Groningen werkt aan de plannen voor een opvolger van De Oosterpoort, onder de werktitel De Nieuwe Poort. De informatiebijeenkomst van dinsdag 9 april maakt – in navolging van een aantal sessies voor direct omwonenden – onderdeel uit van een reeks bijeenkomsten waarin het brede publiek zich kan laten informeren over de stand van zaken en over het proces tot dusver (waar staan we en wat zijn de vervolgstappen). De bijeenkomsten zijn onder de aandacht gebracht via de website en nieuwsbrieven van de gemeente Groningen en SPOT Groningen. Deelnemers konden zich digitaal aanmelden.

Programma informatiebijeenkomst

- Welkomstwoord en toelichting op het proces door Marc Floor, strateeg Directie Maatschappelijke Ontwikkeling gemeente Groningen;
- Toelichting op programmamix en gebouwconcept De Nieuwe Poort door Nynke Stellingsma, directeur SPOT Groningen.

Na iedere presentatie was er ruimte voor het stellen van vragen en het geven van een reactie. Hieronder staat een samenvatting van de presentaties die gegeven zijn tijdens de bijeenkomst. Daarna volgen de vragen die tijdens de bijeenkomst zijn gesteld en de antwoorden die zijn gegeven.

Welkomstwoord

In het welkomstwoord licht Marc Floor toe dat de gemeente samen met SPOT werkt aan plannen voor een opvolger van De Oosterpoort, onder de werktitel De Nieuwe Poort. Dit nieuwe muziekcentrum is een groot project, en de bijeenkomsten worden georganiseerd om het publiek bij te praten over de status en inhoud van de plannen. Ook is er ruimte voor vragen en opmerkingen uit het publiek. Wat tijdens de bijeenkomst niet aan de orde komt, is de locatie voor het nieuwe muziekcentrum. De voorkeurslocatie van de gemeente is het stationsgebied, ten zuiden van het hoofdstation, in het hart van de nieuwe wijk Spoorkwartier die de komende jaren wordt ontwikkeld. Naast het stationsgebied onderzoekt de gemeente ook de mogelijkheden van de suikerzijde. Dit onderzoek loopt nog. De gemeenteraad besluit naar verwachting in 2024 over de komst van het muziekcentrum.

Toelichting op proces

Marc Floor neemt de aanwezigen mee in het proces dat tot dusver is doorlopen en welke stappen nog komen. Ook geeft hij een antwoord op de vragen waarom De Oosterpoort niet langer mee kan, of renovatie goed is onderzocht en of het mogelijk is om elders een losse popzaal te bouwen. De gehele presentatie vind je op de website van SPOT Groningen.

Toelichting op programmamix en gebouwconcept

Directeur SPOT Groningen Nynke Stellingsma vertelt over hoe programmeren en de wereld van muziek werkt. Het programma van De Nieuwe Poort loopt over vier lijnen:

- Een cultureel programma met muziek, dans, dance en festivals.
- Opleidingsprogramma CrossWise, waarbij studenten, docenten en professionals samen leren en innoveren in de cultuursector.
- Een maatschappelijk programma met behind the scenes tours, muzikale en educatieve trails door het gebouw, een open podium en optredens van amateurs.

- Een zakelijk programma met zaalverhuur, congressen en horeca.
Ook vertelt ze over de beoogde zalenmix van het nieuwe gebouw en over de culturele, maatschappelijke en economische impact van het gebouw.
De gehele presentatie vind je op de website van SPOT Groningen.

Vragen

Na iedere presentatie was er de mogelijkheid tot het stellen van vragen en het geven van een reactie. De vragen die zijn gesteld en de beantwoording daarop zijn hieronder opgenomen.

Los je veel knelpunten op de huidige locatie niet op als je elders een losse popzaal bouwt?

Op de huidige locatie is het niet mogelijk om een extra popzaal toe te voegen. Het renoveren van De Oosterpoort en het elders plaatsen van een losse popzaal is om meerdere redenen geen aantrekkelijk scenario. Allereerst omdat je met twee aparte gebouwen de kruisbestuiving tussen artiesten, genres en publiek mist. Daarnaast zijn de kosten voor een losse popzaal elders én renovatie vele malen hoger dan voor nieuwbouw op één locatie. Ook nemen de kosten voor exploitatie van twee gebouwen toe.

Is er uitgerekend wat het kost om De Oosterpoort geheel te slopen, inclusief het Tromphuis, en op dezelfde plek opnieuw op te bouwen?

Ja, dit is bekeken. De omgeving van De Oosterpoort is niet toegerust op grotere verkeersstromen. Ook parkeren wordt dan een (groter) probleem. Bouwen op de huidige locatie betekent ook dat er een tijdelijke zaal op een andere plek moet worden gebouwd en ook dat is kostbaar. In een tijdelijke zaal kan niet het volledige programma worden gehuisvest, en dat leidt tot verlies van marktpositie. Dit scenario is kostbaar, en lost niet alle problemen op.

In Utrecht is ook een poos verbouwd, hoe ging dat bij hen met het programma?

In Utrecht is tijdens de verbouwing buiten het centrum een tijdelijke zaal, de Rode Doos, neergezet. De kosten van een tijdelijke zaal zijn hoog, ook omdat het om een zeer specifiek gebouw gaat waarbij de akoestiek goed moet zijn. Het programma op deze tijdelijke locatie liep lang niet zo goed als het reguliere programma.

Kunnen in MartiniPlaza geen popconcerten worden gegeven?

De synergievoordelen met MartiniPlaza zijn onderzocht. Zij beschikken over een hal voor ca. 5.500 mensen, waar jaarlijks ca. 2-3 concerten plaatsvinden. Dat is niet de schaal in Groningen waar de muziekmarkt om vraagt. De markt vraagt om een volledig geoutilleerde popzaal met een ziel en een reputatie, voor 3.000 – 3.200 mensen.

De gemeente Groningen schrijft gebouwen in ca. 40 jaar af. De Stadsschouwburg staat er al veel langer. Wanneer we onze gebouwen langer gehouden, groeien ook onze gemeentelijke monumenten. Is dat voor De Oosterpoort ook een optie?

De Stadsschouwburg is een Rijksmonument. Daar zijn we zuinig op. Dat geldt ook voor het gebouw van Vrijdag, dat we incorporeren in een nieuw ontwerp. Hetzelfde heeft de gemeente gedaan bij de Kunstwerf met Villa B. De Oosterpoort volstaat niet meer voor de huidige functie. Eerst wordt er door de gemeenteraad een besluit genomen over het muziekgebouw. Wat er met De Oosterpoort gebeurt, is nog niet duidelijk. De Oosterpoort is overigens geen monument.

Is het voor een groen gebouw niet noodzakelijk om de lucht in te gaan?

Voor vergroening is het niet noodzakelijk om de lucht in te gaan. De gemeente Groningen heeft een duurzame en groene ambitie, en op beide locaties zal dit terugkomen. De gemeente heeft de ambitie om het groenste stationsgebied van Nederland te realiseren.

Komen we vandaag ook meer te weten over bouwvolumes?

In de presentatie van vandaag komt de zalenmix en de capaciteit van de zalen aan bod.

De technische staat van De Oosterpoort is slecht, wie is daarvoor verantwoordelijk geweest?

Tot ca. 15 jaar geleden waren de gebruikers van de gebouwen zelf verantwoordelijk voor het onderhoud. Daarna is het onderhoud geprofessionaliseerd en overgenomen door het gemeentelijk vastgoedbedrijf, waarbij er gewerkt wordt met een meerjarenonderhoudsplan. Het is op zich niet zo gek dat de technische staat van De Oosterpoort slecht is. Het gebouw is neergezet om ca. 40 jaar mee te kunnen gaan en over die termijn zijn we ruimschoots heen. Daarnaast is de stad gegroeid en de markt veranderd. Het gebouw is destijds neergezet als huis voor de voorloper van het Noord Nederlands Orkest en van de buurt en is niet toegerust op het huisvesten van de huidige volumes aan concerten en bezoekers.

Komt het nieuwe muziekgebouw ook aan een plein te staan?

In het stationsgebied is het muziekgebouw opgetekend aan een plein dat ongeveer de grootte heeft van de Grote Markt. Op het Suikerterrein moet de ruimte nog ontwikkeld worden. Interactie met de omgeving is voor zowel gebouw als gebied erg belangrijk.

Wat gebeurt er met het Prins Claus Conservatorium dat nu naast De Oosterpoort zit?

Net voor de plannen voor De Nieuwe Poort heeft het PCC geïnvesteerd in het eigen gebouw. De gemeente ziet een groot belang in een nauwe verbinding tussen De Oosterpoort, het Noord Nederlands Orkest en het PCC. Een combinatie met ook PCC zou een interessante optie zijn, maar is uiteraard aan het conservatorium zelf.

In het Stationsgebied komt een busstation, fietsenstalling, waar zou het muziekgebouw moeten komen en is daar voldoende plek?

Het muziekgebouw is opgetekend achter het station, direct aan het Emmaviaduct. In het gebied is ruim voldoende plek beschikbaar om het muziekgebouw goed te laten landen en werken.

Zijn er genoeg parkeerplekken in het gebied?

Groningen heeft de ambitie om een duurzame stad te zijn, waarbij we duurzaam reizen – lopend, met de fiets of met het OV – stimuleren. Voor bezoekers van het stationsgebied en het muziekgebouw is een parkeervoorziening opgetekend. Deze voorziening bereik je via een insnijding in het Emmaviaduct. Autoverkeer hoeft dus niet het centrum of de wijk in.

Hoeveel zalen krijgt het nieuwe gebouw? De huidige entree is erg krap.

In het nieuwe gebouw zijn vier zalen opgetekend: een grote popzaal (the White), een akoestische zaal (the Purple), een multifunctionele zaal (the Orange) en een lab/ zwarte doos (the Green). Naast deze zalen zijn er kleinere hubs voor sessies, repetities en een ruime entree met een horecavoorziening.

De plannen klinken doordacht en inspirerend. Ik hoop dat jullie een groter budget krijgen om te programmeren.

De exploitatie van het nieuwe muziekgebouw wordt gunstiger dan die van De Oosterpoort. Daarvoor is een investering nodig in een nieuw gebouw.

De kracht van Groningen is dat het een compacte stad is met voorzieningen verspreid door de stad, waardoor mensen van de ene plek naar de andere kunnen wandelen. Samen zorgt dat voor een bruisende stad. Met het Forum pal in het centrum lijkt er een breuk te zijn gekomen in dit (spreidings)beleid. Geldt hetzelfde niet ook voor De Nieuwe Poort in het stationsgebied?

Een belangrijke reden om vanuit stedenbouwkundig perspectief te kiezen voor het stationsgebied, is dat de huidige binnenstad (het deel binnen de diepenring) te krap is voor de groeiende stad. Door het stationsgebied te transformeren tot een levendig en aantrekkelijk gebied met in het middelpunt het muziekgebouw, maken we de spong over de diepenring naar een verruimde binnenstad. Het station krijgt hierdoor een entree aan twee kanten en de connectie met MartiniPlaza en het Stadspark verbetert. Geredeneerd vanuit het muziekgebouw heeft één gebouw op een centrale locatie de voorkeur. Een belangrijk doel van het muziekgebouw is om een ontmoetingsplek en festivalhuis te zijn. Vanuit die optiek is het van belang om te kiezen voor één locatie. Daarnaast levert bouwen en exploiteren op meerdere locaties financieel een minder aantrekkelijk scenario op.

Er zijn nu twee totaal verschillende locaties in beeld. Ik vraag me af of je op een plek buiten de stad wel een bruisend plein kunt realiseren, kijk ook maar naar een plek als die van MartiniPlaza. Hebben we inspraak op de locatie?

Het zijn inderdaad twee verschillende locaties met beiden hun plussen en minnen. De voorkeurslocaties is het stationsgebied. Het politieke debat rondom de locatie en besluitvorming gaat nog komen. Dat zijn ook momenten voor burgers voor inspraak of om vragen te stellen aan de wethouder(s).

Wanneer het muziekgebouw in het stationsgebied terecht zou komen, hoe maak je dan de connectie met de binnenstad? Is de Werkmanbrug naast het Groninger Museum niet te smal en ga je niet concurreren met het Forum?

Forum heeft een heel ander programma dan SPOT. Zij programmeren onder meer film, debat en exposities. Het muziekgebouw richt zich op vier eigen programmaliijnen met als hoofdmoot muziek. Samen leidt het eerder tot een vergroting van de aantrekkingskracht van Groningen dan tot concurrentie. Er kijken veel collega's mee naar de gebiedsontwikkeling, verkeersstromen en voetgangersstromen, waaronder die over de museumbrug. Net als bij parkeren wordt hier integraal over nagedacht.

Ik vind het een zeer inspirerend verhaal dat niet alleen gaat om een gebouw, maar over de inhoud, crossovers en over nieuwe verbindingen. Ik ben blij als dat vorm kan krijgen maar houd ook mijn hart vast over hoe het eruit komt te zien. Niet alle ingrepen in Groningen zijn even goed gelukt, denk bijvoorbeeld aan eerdere ingrepen aan het stationsgebied.

Dat klopt inderdaad. De tijden veranderen en de inzet is om een prettige, groene en duurzame omgeving te creëren, waar het fijn is om te verblijven.

Bedankt voor de mooie presentatie. Wat kunnen we verwachten van de politiek, gaan de kosten straks de doorslag geven voor de locatie?

De politiek kijkt niet alleen naar financiën, uiteindelijk gaat het om meerdere factoren. Er wordt ook gekeken wat we willen als stad, welke programma's we willen bieden, naar gebiedsontwikkeling etc.

De nieuwe popzaal wordt schaalbaar. Zou dat in MartiniPlaza niet ook kunnen?

In de huidige zalen van MartiniPlaza kan dat niet, die zouden dan compleet anders moeten worden vormgegeven. De propositie van MartiniPlaza is ook anders, zij richten zich bijvoorbeeld op sport, business en entertainment. Daarnaast geldt voor MartiniPlaza ook dat momenteel gekeken wordt hoe het verder moet met het gebouw.

De gemeenteraad staat zo te horen voor moeilijke keuzes en bezuinigingen, mogelijk moeten er ook plannen afvallen. Is er een plan B voor het muziekgebouw?

Voor het muziekgebouw zijn we inmiddels 8 jaar onderweg om het plan te vervolmaken en te optimaliseren. Het zijn financieel inderdaad spannende tijden en de beslissing is aan het college. Het kan ook zijn dat er wordt gekozen in volgorde van prioriteit of in tijd.

Het muziekgebouw moet er komen en het stationsgebied is de enige juiste plek. Wordt er ook gekeken naar de markt in Duitsland?

Ja we kijken ook naar Duitsland. Ook nu komt daar al een deel van het publiek vandaan.